
In het voorjaar van 1990 zijn voor de eerste maal trekvogeltellingen verricht op de telpost Corversbos in Hilversum. Het afgelopen voorjaar gebeurde dit dus voor de vijfde maal. Doel van dit voorjaarsonderzoek is, het door middel van simultaantellingen in kaart brengen van de omvang van vogeltrek over het Corversbos. Met dit verslag sluiten Fred van Klaveren en zijn medetellers het eerste voorjaarslustrum af.

A.J.van Klaveren

Voorjaarstrek over het Corversbos, 1990-1994

Een kenmerk van zichtbare vogeltrek in het voorjaar is dat de omvang ervan in het binnenland veel geringer is dan in de herfst. De exacte oorzaak is nog niet bekend, maar zeker spelen sterfte en een grotere of juist kleinere spreiding van de trek in ruimte en tijd een grote rol. Tevens mag de overwegend gunstige mee-wind (ZW) in het voorjaar niet onderschat worden. Zeer veel vogels zijn eenvoudigweg voor het oog onzichtbaar, doordat ze op grote hoogte 'voor de wind' overvliegen.

Ondanks alle onderzoeksprojecten die de VWG jaarlijks pleegt te verrichten hebben een klein aantal leden zich toch jaar na jaar vrij kunnen maken om de telpost te bemannen. Continuïteit is één van de pijlers waarop het trekvogelonderzoek rust en dat wordt zeer serieus opgevat door de leden van de telpost!

Veel dank daarvoor.

DE TELPOST

Evenals in de herfst is de telpost in het voorjaar gelegen op de akkers van het Corversbos te Hilversum. Ingeklemd tussen de 's-Gravelandse Landgoederen en de bebouwing van Hilversum is het een overzichtelijk punt,

waar vogeltrek uitstekend kan worden bestudeerd. Vanwege een beter uitzicht wordt in het voorjaar een post 200 meter noordelijker van de herfsttelpost bezet.

Een van de meest belangrijke factoren die de omvang van vogeltrek beïnvloeden is het weer. Van belang is hierbij met name de ontwikkeling van hoge- of lagedrukgebieden boven ons land. De daarbij behorende wind en neerslag bepalen in grote mate de hoeveelheid vogels die de tellers kunnen noteren. In het veld worden tijdens elke telling gegevens van bewolking, neerslag, temperatuur, hoeveelheid zon, zicht en wind verzameld (zie ook LWVT 1985).

TELMETHODE

De tellingen in het voorjaar worden op dezelfde wijze uitgevoerd als in de herfst. Per kwartier worden, in blokken van tweeëneenhalf uur van alle trekken vogelsoorten de aantallen genoteerd. De tellingen starten altijd precies een half uur voor zonsopgang. Overdag is niet geteld, waardoor later door-trekkende vogelsoorten (roofvogels, zwaluwen) zullen zijn gemist.

Alle tellingen vonden plaats op zogenaamde simultaandagen. Dit zijn dagen waarop landelijk tegelijkertijd volgens dezelfde methode trekvogels worden geteld. Deze simultaantellingen worden om de week uitgevoerd van februari tot en met mei. Voor het kunnen vergelijken van gegevens van verschillende weken of jaren of van verschillende telposten wordt het zogenaamde uurgemiddelde berekend. Voor het uurgemiddelde per tel-seizoen (bv. voorjaar) wordt het totaal aantal getelde vogels gedeeld door de getelde uren. Voor de uurgemiddelden per week worden alle teldata gerangschikt naar het betreffende weeknummer (standaardweek). Daarna wordt het uurgemiddelde berekend door per weeknummer het aantal getelde exemplaren door het aantal getelde uren te delen. Afgezien van wat ruis in deze berekening, is dit een goede methode om een vergelijking te maken tussen de telweken over een bepaalde periode (hier: vijf jaar) en tussen onze gegevens en die van telposten elders in het land.

RESULTATEN

Het aantal soorten dat ieder voorjaar wordt waargenomen is

1990	1991	1992	1993	1994
1 Kokmeeuw 126	Gr.Gans 90	Gr.Gans 381	Spreeuw 696	Gr.Gans 705
Kievit 68	Spreeuw 71	Spreeuw 296	Kokmeeuw 342	Kokmeeuw 113
Graspieper 37	Aalscholver 31	Vink 189	Gr.Gans 160	Kolgans 109
Spreeuw 43	W.Kwikstaart 25	Kievit 113	W.Kwikstaart 50	Graspieper 78
5 Stormmeeuw 38	Zilvermeeuw 20	Kokmeeuw 112	Veldleeuwerik 49	W.Kwikstaart 49
Boerenzwaluw 38	Kokmeeuw 6	Houtduif 110	Aalscholver 36	Zilvermeeuw 48
Zilvermeeuw 37	Kievit 6	Kolgans 105	Kolgans 30	Kievit 41
Kneu 33	Veldleeuwerik 5	Zilvermeeuw 90	Graspieper 27	Gierzwaluw 28
W.Kwikstaart 31	Kneu 2	W.Kwikstaart 75	Boerenzwaluw 19	Spreeuw 27
10 Vink 27	Sperwer 2	Kramsvogel 70	Gierzwaluw 30	Vink 27
				Kramsvogel 27

Figuur 1. De voorjaarstopptien, 1990 - 1994

ongeveer de helft van het aantal in de herfst.

soorten	1989	1990	1991	1992	1993	1994
voorjaar -	42	18	47	26	47	
najaar	75	86	47	81	78	?

Belangrijke soorten zijn in het voorjaar: Grauwe gans, Kievit, Kokmeeuw, Zilvermeeuw, Witte kwikstaart, Graspieper en Spreeuw. Soorten als Grauwe gans, Kievit, Kokmeeuw, Witte kwikstaart en Spreeuw zijn ook in de herfst algemene trekvogels. Opvallende soorten waren in het voorjaar: Purperreiger, Rode

Kievit

wouw, Roodpootvalk, Houtsnip en Appelvink.

Een vergelijking tussen de uurgemiddelden van de vijf teljaren levert het volgende beeld op (voorjaar). Ter vergelijking ook de uurgemiddelden van twee teljaren in de herfst.

	VOORJAAR					NAJAAR	
	1990	1991	1992	1993	1994	1992	1993
uren	27.5	6.0	20.0	20.0	20.0	37.5	37.5
ex.	636	266	1885	1494	1416	25283	14035
uurgem.	23.1	53.2	94.3	74.7	75.8	674.2	374.3

Door uurgemiddelden te berekenen wordt duidelijk hoe de omvang van de trek echt is geweest. Ondanks het grote aantal uren valt 1990 op door het laagste gemiddelde. Er vlogen dat betreffende jaar tijdens de teluren dus gemiddeld maar weinig vogels. Een scherp contrast vormt 1991, waarin ondanks het lage aantal teluren, per uur gemiddeld meer vogels vlogen dan in 1990. Meer nauwkeurige vergelijkingen kun je maken wanneer een aantal basisgegevens

gelijk is. In de jaren 1992 tot en met 1994 is elk jaar 20 uur geteld. De aantallen die tijdens deze telling zijn genoteerd kunnen zonder problemen met elkaar vergeleken worden. Hierbij springt 1992 eruit als het beste jaar. Opvallend is dat 1993 en 1994 vrijwel gelijke gemiddelden vertonen: ca. 75 vogels trokken per teluur over de tellers. We kunnen ook per soort naar verschillen in voorjaars- en herfst aantallen kijken.

Wanneer de uurgemiddelden van bepaalde soorten worden berekend kunnen de resultaten van beide seizoenen soms erg dicht bij elkaar liggen. Gemiddeld gezien kunnen van bepaalde soorten in beide seizoenen evenveel vogels de telpost passeren. Uit de vergelijking wordt duidelijk dat het gemiddeld aantal waargenomen vogels in het voorjaar lager, maar ook zelfs hoger kan zijn dan in het najaar! Dit houdt tevens in dat de cijfers aantonen dat voorjaarstrek zich, wat een aan-

Figuur 2. Een vergelijking van de uurgemiddelden van een aantal algemene vogelsoorten in het voorjaar en in de herfst (voorjaar 20 uur per jaar, najaar 37,5 uur per jaar, tussen haakjes het waargenomen aantal)

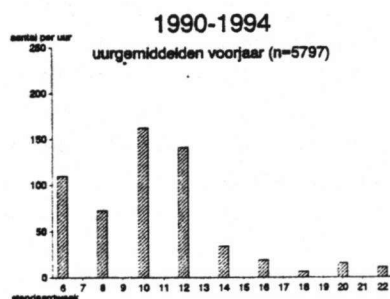
	1992		1993	
	voorjaar	najaar	voorjaar	najaar
Grauwe Gans	19.1 (381)	15.8 (593)	8.0 (160)	15.4 (576)
Kolgans	5.3 (105)	4.9 (182)	1.5 (30)	0.2 (8)
Kokmeeuw	5.6 (112)	3.1 (115)	17.1 (342)	10.4 (391)
Witte Kwikstaart	3.8 (75)	3.5 (132)	2.5 (50)	2.8 (106)
Spreeuw	14.8 (296)	402.1 (15078)	34.8 (696)	84.3 (3162)
Totaal	94.3 (1885)	674.2 (25283)	74.7 (1494)	374.3 (14035)

tal soorten betreft, wel degelijk kan meten met trek in het najaar. En dat, wanneer vaker geteld zou worden in het voorjaar, sommige soorten wel eens talrijker zouden kunnen zijn dan in de herfst.

Wat gaf ons dan de indruk dat vogeltrek in het voorjaar 'minder spectaculair' is en dat de aantallen 'veel geringer' zijn dan in de herfst? Dit verschijnsel wordt veroorzaakt door een aantal soorten dat tijdens de najaarstrek veel talrijker doortrekt dan in het voorjaar. Soorten als Aalscholver, Kievit, Houtduif, Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Koperwiek, Spreeuw en Vink hebben het uurgemiddelde van de herfst enorm op (zie bijvoorbeeld 1992). Ze vragen van de tellers de uiterste concentratie, maar leveren daarvoor in de plaats een flinke portie genot. Een fenomeen dat we in het voorjaar beslist niet meemaken; het is eerder vaak tergend rustig.

Uurgemiddelden kunnen ook per standaardweek worden berekend.

Deze reeks cijfers (uurgemiddelden) laat zien hoe de trek in aantallen over het hele seizoen verloopt. Hierdoor wordt duidelijk wanneer de meeste trek plaatsvindt.

Het grafische plaatje dat daarbij hoort toont mooi de pieken en dalen in het telseizoen; de momenten waarop veel, resp. wel-

nig vogels overtrokken. (Tijdens de oneven weken is niet geteld). Hoe een en ander er in de praktijk uit ziet laat de volgende beschrijving zien.

In februari (week 6-9) komt de trek langzaam op gang, Grauwe ganzen en Kolganzen trekken in kleine aantallen. Bij strenge vorst kan zelfs tijdelijk een zuidelijk gerichte trek optreden. Wanneer het winterse weer uitblijft of zich terugtrekt kan flinke trek te zien zijn. Gedurende de telperiode zagen we Kieviten, Kok- en Zilvermeeuwen, duiven, Veldleeuweriken, weinig Graspiepers, lijsterachtigen, Spreeuwen en Vinken.

In maart (week 9-13) werden veel overtrekkende vogels waargenomen. Maart is dan ook de beste maand. Ook het aantal soorten was beduidend groter. Aalscholvers, Grauwe ganzen en meeuwen werden regelmatig gezien. Van de steltlopers waren Kieviten het talrijkst. Trek van Kolganzen, duiven, lijsterachtigen en Veldleeuweriken ging gewoon door. Nieuw in dit rijtje is de Nijlgans die ieder jaar vaker door ons wordt waargenomen. Naast deze soorten werden veel Witte kwikstaarten, Graspiepers, Spreeuwen, Kneuen, Vinken, Kepen, Groenlingen en Rietgorzen waargenomen.

In april (week 13-17) was de trek op een beduidend lager niveau dan in maart. Toch konden er veel vogels in vele soorten worden waargenomen. De trek van in maart genoemde soorten kreeg in april een vervolg. Tevens werden soorten als Sperwer, Havik, Buizerd, Grutto, Watersnip en Wulp gezien. De eerste Boerenzwaluwen werden in april gemeld. Daarnaast was er zwakke trek van Gele kwikstaarten en werden enkele Roodborsten waargenomen.

In mei (week 17-22) nemen de vogelbewegingen boven het Corversbos sterk af. Trek werd nog waargenomen van Nijlganzen, meeuwen en Kieviten. Daarnaast weer nieuwelingen als Gierzwaluw, Huiszwaluw en Tapuut. De trek van Boerenzwaluw, Gele- en Witte kwikstaart ging door tot ver in mei.

Van Gasteren (1987) heeft ook voorjaarstrekellingen over een periode van vijf jaar beschreven. Uit de resultaten blijkt dat de omvang van de trek langs de IJsselmeerkust bij Hoorn voor veel soorten vele malen groter is dan bij ons. Van Gasteren spreekt dan ook over stuwing, een verschijnsel dat zich op de telpost Corversbos niet voordoeft. Het is opmerkelijk dat de trekperiodes van de meeste soorten van beide telposten zo sterk overeenkomen. Ondanks stuwing en een verschil in afstand tussen Hoorn en Hilversum zijn hierin weinig verschillen te ontdekken. Sterker nog: veel soorten trekken in exact dezelfde weken door. Dit geldt met name voor Kievit, Kok- en Zilvermeeuw, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Veldleeuwerik, Witte kwikstaart, Graspieper, Spreeuw en Vink. Ook pieken zijn feilloos in onze gegevens terug te vinden.

Tot slot een korte beschrijving van een aantal soorten, met een verwijzing naar gegevens van andere telposten. (Van Gasteren 1987, Geelhoed 1989, Geelhoed en Groot 1988, Groot 1990, LWVT 1990).

AALSCHOLVER EN REIGERS

In het voorjaar worden in vergelijking met de herfst nauwelijks Aalscholvers gezien. De grote aantallen uit het Naardermeer, de Oostvaardersplassen en Overijssel (en Noord Europa?)

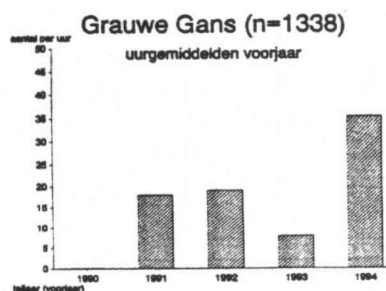
passeren ons waarschijnlijk meer westwaarts, of wellicht juist meer oostwaarts. Toch worden aan de Noordzeekust en de westelijke IJsselmeerkust ook weinig Aalscholvers gezien, hooguit enkele 100-en met uurgemiddelden van 0.9 tot 1.8 (Van Gasteren 1987, Groot 1990, Geelhoed 1989). De LWVT (1990) vond tussen 1982 en 1987 landelijke gemiddelden tussen 0.2 en 1.2. Onze uurgemiddelden liggen hier duidelijk boven: 0.4 tot 6.2.

De soort heeft een zeer kleine seizoensspreiding: bijna 77% trekt in de maand maart. Dit lijkt normaal voor Midden-Nederland; langs de kust ligt het zwaartepunt tussen half en eind mei (LWVT 1990). Dit betekent dat de rest van de broedvogels waarschijnlijk niet over de telpost trekt, maar wellicht over de Vechtplassen. Dit gebied ligt meer op de route naar de belangrijke broedgebieden in het land.

Reigertrek wordt nauwelijks gezien. Opvallend waren de waarnemingen van twee **Purperreigers** in 1994. Vogels die, gezien de vliegrichting, waarschijnlijk richting Overijssel koersten.

GANZEN EN EENDEN

Afhankelijk van de weersomstandigheden vinden van ganzen vorst- of dooivluchten plaats. De **Grauwe gans** is het meest algemeen. Deze soort wordt vooral van half februari tot half maart regelmatig gezien; zelfs in toenemend aantal.

Het uurgemiddelde van noordelijk vliegende vogels bedroeg tussen 1992 en 1994 19.1 tot 35.5 vogels per uur. In de rest van Noordholland 0.3 tot 5.2, voornamelijk over de duinen. De LWVT (1990) vond gemiddelden tussen 0.3 en 3.6. De **Kolgans** is alleen de laatste drie jaar waargenomen. Tussen eind februari en begin maart kunnen per telling meer dan honderd exemplaren worden genoteerd. Onze uurgemiddelden (1.5 tot 5.5) zijn hoger dan die van de rest van Noordholland. In het midden van het land en in Noord Nederland kunnen echter grotere aantallen worden geteld. Dit houdt in dat de trekroute van **Grauwe ganzen** en **Kolganzen** naar Noord Nederland en Noord Europa meer over het midden van het land is gelegen. Overigens was dit al langer bekend. Bij een plotselinge dooi-inval kunnen geweldige hoeveelheden **Kolganzen**, **Grauwe ganzen** en **Brandganzen** tijdens de reis van Zeeland naar het noorden boven het Gooi worden gezien. De **Nijlgans** wordt niet alleen steeds vaker als broedvogel gemeld. Deze soort trekt ook daadwerkelijk weg en wordt ieder jaar in grotere aantallen op de telpost gezien (Ugem. 0.3 tot 1.1). Dit geldt trouwens ook voor de herfst.

Eendentrek is in het voorjaar minder omvangrijk dan in het najaar, zowel wat soorten als wat aantallen betreft. Vreemd is dat de **Smient** in het voorjaar helemaal niet wordt waargenomen. Langs de IJsselmeerkust en elders in West Nederland worden echter honderden vogels per seizoen gezien. Er wordt gesproken over een smalle baan van Zeeland over Utrecht naar Friesland (LWVT 1990). Onze telpost ligt waarschijnlijk net buiten de route van het overwinteringsgebied naar het noorden.

ROOFVOGELS

Thermiekvliegers als **Buizerd** en **Wespendief** zoeken pas aan het einde van de ochtend warme luchtstromingen op. Vandaar dat we weinig van deze trek zien. Krachtige vliegers als **Havik** en **Sperwer** worden daarentegen vaker waargenomen, hoewel de

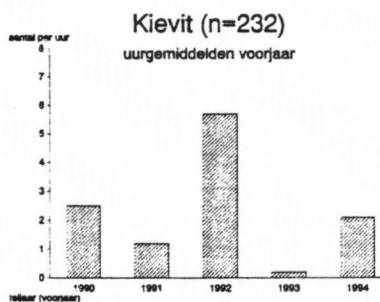
Sperwer

aantallen laag blijven. Merkwaardig is de afwezigheid van **kiekendieven**. Vooral **Bruine kiekendieven** worden in Noordholland regelmatig gezien. Wellicht gaan ze pas als wij weer thuis zijn. Van Gasteren zag rond het mid-daguur in mei regelmatig **Bruine kiekendieven** bij Hoorn. De LWVT meldt de meeste vogels uit de duinen. Overigens werden in 1994, op een **Torenvalk** na, helemaal geen roofvogels gezien.

STELTLOPERS

Van de steltlopers is, evenals in de herfst, de **Kievit** het meest algemeen. Daarnaast worden groepjes **Grutto's** gezien en ook regelmatig **Wulpen** en **Watersnippen**. Het aantal soorten is kleiner dan in de herfst.

De **Kievit** wordt in wisselende aantallen waargenomen van begin februari tot begin maart (Ugem. 0.2 tot 5.7). Grote verschillen tussen de jaren wer-

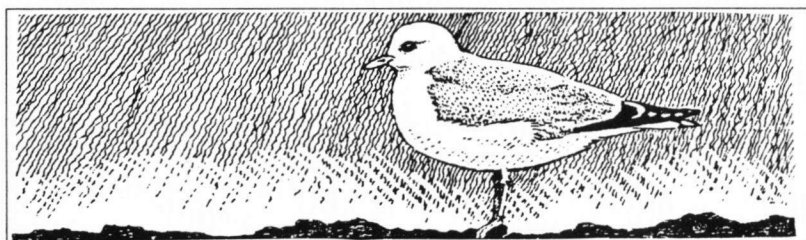

den ook door Van Gasteren (1987) en de LWVT (1990) geregistreerd en worden mogelijk veroorzaakt door invallende koude, zoals in februari 1993. In 1992 was het vroege voorjaar gemiddeld een stuk zachter en waren de aantallen veel groter. Hoog overtrekkende vogels worden vaak door de akkers aangetrokken, maar vervolgens verjaagd door de plaatselijke broedvogels. Vaak vliegen ze daarna in cirkels hoger en hoger en vervolgens ze hun weg.

MEEUWEN EN DUIVEN

Reeds in februari kan sterke meeuwentrek optreden. De aantallen die op de telpost worden waargenomen zijn echter klein, als we beseffen dat vele duizenden Kokmeeuwen over het Gooi naar het noorden en oosten vliegen. Kokmeeuwen, maar ook Stormmeeuwen trekken echter ook in de vroege avond en de nacht. Wellicht wordt mede daardoor ook het grootste deel gemist. Toch trekken zoveel Kokmeeuwen door dat het uurgemiddelde hoger ligt dan in de herfst (1.2 tot 17.1). Door de LWVT (1990) werden gemiddelden tussen 2.1 en 15.8 gevonden. Doortrek vindt plaats

Stormmeeuw

van eind februari tot begin april, in twee pieken. De LWVT vond ook nog een piek eind april. Ook Zilvermeeuwen trekken in het voorjaar, tussen begin maart en begin april, behoorlijk door. Het voorjaarsgemiddelde is zelfs tweemaal zo hoog als in het najaar (0.2 tot 4.5). Ook elders in het land is deze meeuw algemeen (LWVT); gemiddelden tussen 1.3 en 3.5 zijn bekend.

Van de duiven wordt alleen de Holenduif regelmatig gezien, zij het in kleine aantallen (Ugem. 0.1 tot 1.4). De soort trekt tussen begin februari en begin maart. De Houtduif kwam alleen in 1992 talrijk door. In de herfst van 1991 was de soort ook algemeen, wat van invloed geweest kan zijn op het voorjaar van 1992.

GIERZWALUWEN EN ZWALUWEN

Ieder jaar worden Gierzwaluwen in kleine aantallen waargenomen. Bijna 90% komt in de maand mei door. De eersten worden als gewoonlijk rond Koninginnedag gezien, waarmee

het belang van deze dag is aangetoond.

Van de echte zwaluwen is de Boerenzwaluw het meest algemeen. De aantallen blijven gewoonlijk laag (0.8 tot 1.4 vogels per uur) en de uurgemiddelden van de herfst liggen vele malen hoger (tot 12x). Evenals de Gierzwaluw trekt het grootste deel in mei over de telpost, hoewel reeds half april trekvogels worden gemeld. Evenals in de herfst trekken veel Boerenzwaluwen van het einde van de ochtend tot in de middag door.

VELDLEEUEWERIK, PIEPERS EN KWIKSTAARTEN

Veldleeuweriken verblijven van de herfst tot het voorjaar in groepen van tientallen exemplaren op de akkers. Trekvogels worden door deze pleisteraars aangetrokken. In februari en begin maart vindt de meeste trek plaats. Eind maart het laatste beetje. Deze twee pieken worden ook door Van Gasteren gemeld. Het aantal trekvogels is belangrijk kleiner dan in de herfst (0.7 tot 2.5).

De uurgemiddelden van de Graspieper kunnen die van de herfst soms benaderen, maar blijven er gewoonlijk ver onder (0.2 tot 3.9). Graspiepers trekken meestal solitair of in kleine groepen tussen begin maart en begin april en komen weinig aan de grond. In 1993 was er half april nog sterke trek. Boompiepers worden in het voorjaar nauwelijks gezien.

Verrassend is het dat Witte kwikstaarten in het voorjaar net zo algemeen zijn als in de herfst (Ugem. 1.1 tot 3.8). Groepjes komen regelmatig over de telpost, soms eerst rustend op de akkers. In maart en begin april trekken de meeste vogels door. Soms vindt nog trek plaats tot in mei.

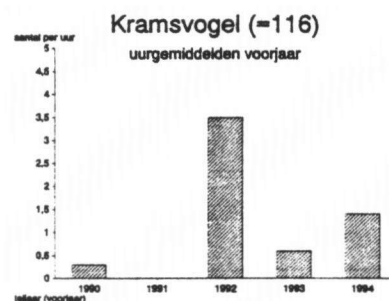
		1990	1991	1992	1993	1994
Aantal uren		27.5	5.0	20.0	20.0	20.0
Aalscholver		3	31	48	36	8
Blauwe reiger		-	1	-	1	4
Purperreiger		-	-	-	-	2
Knobbelzwaan		-	-	2	2	2
5 Kleine zwaan		-	-	-	-	4
Rietgans		-	-	21	-	-
Kolgans		-	-	105	30	109
Grauwe gans		2	90	381	160	705
Nijlgans		-	-	5	11	22
10Bergeend		2	-	-	-	-
Wilde eend		1	-	5	-	-
Pijlstaart		1	-	7	-	3
Slobeend		-	-	2	-	-
Wespendief		1	-	-	-	-
15Rode wouw		-	-	1	-	-
Havik		2	-	1	-	-
Sperwer		3	2	1	4	-
Buizerd		12	-	1	-	-
Torenvalk		-	-	-	-	1
20Roodpootvalk		-	-	1	-	-
Schalekster		6	-	-	-	1
Goudplevier		-	-	-	-	2
Kievit		68	6	113	4	41
Watersnip		1	1	6	-	2
25Houtsnip		1	-	-	-	-
Grutto		-	1	23	-	8
Wulp		3	1	3	-	2
Tureluur		-	-	-	-	1
Groenpootruiter		-	-	-	-	2
30Kokmeeuw		126	6	112	342	113
Stormmeeuw		38	1	6	5	22
Zilvermeeuw		37	20	90	4	48
Grote mantelmeeuw		1	-	-	-	-
Holenduif		5	-	25	4	3
35Houtduif		12	-	110	-	-
Tortelduif		-	-	-	-	1
Gierzwaluw		2	-	26	13	28
Grote bonte specht		-	-	2	1	-
Veldleeuwerik		18	5	46	49	25
40Oeverzwaluw		2	-	-	-	-
Boerenzwaluw		38	-	15	19	22
Huiszwaluw		3	-	-	-	1
Boompieper		7	-	-	-	-
Graspieper		57	1	10	27	78
45Gele kwikstaart		3	-	10	1	23
Grote gele kwikstaart		1	-	-	-	-
Witte kwikstaart		31	25	75	50	49
Roodborst		-	-	8	-	-
Paapje		1	-	-	-	-
50Tapuit		5	-	1	-	-
Merel		-	-	10	-	2
Kramsvogel		8	-	70	11	27
Zanglijster		2	-	2	-	1
Koperwiek		3	-	-	12	13
55Grote lijster		-	1	8	-	3
Zwartkop		1	-	-	-	-
Tjiftjaf		-	-	2	-	-
Koolmees		-	-	1	-	-
Ekster		-	-	1	-	-
60Kauw		-	-	-	-	12
Spreeuw		43	71	296	696	27
Ringmus		-	-	-	-	1
Vink		27	-	189	6	27
Keep		-	-	1	2	6
65Groenling		16	1	5	-	18
Putter		3	-	3	-	22
Sijs		-	-	29	-	11
Kneu		35	2	5	2	1
Kruisbek		5	-	-	-	1
70Appelvink		-	-	-	-	5
Rietgors		-	-	1	2	7
TOTAAL	exempl.	636	266	1885	1494	1516
	soorten	42	18	47	26	47

Veel later trekt de Gele kwikstaart door, van begin april tot half mei. De herfst heeft duidelijk hogere gemiddelden, maar soms lopen de cijfers parallel aan die van het voorjaar (0.1 tot 1.2). De soort trekt meestal solitair, maar in 1993 werd een trekende groep van 14 exemplaren gezien.

LIJSTERACHTIGEN

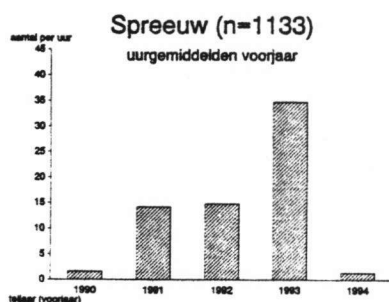
In oktober kan de lucht gevuld zijn met Koperwieken, een maand later met Kramsvogels.

Terugtrek van Koperwiek en Kramsvogel gaat in de lente vrijwel ongemerkt. Omdat de Kramsvogel meer een dagtrekker is dan de Koperwiek wordt deze soort vaker gezien. Tussen eind februari en begin april worden de meeste Kramsvogels waargenomen. De uurgemiddelden blijven door de kleine aantallen op een laag niveau (0.3 tot 3.5). Merels, Zanglijster en Grote lijsters worden slechts in zeer kleine aantallen gemeld.

Figuur 3. Vogelsoorten die als trekvogel vanaf de telpost Corversbos zijn waargenomen (totaal aantal per jaar), 1990 - 1994.

SPREEUW EN VINKACHTIGEN
De enkele honderden Spreeuwen in het voorjaar staan niet in verhouding tot de vele duizenden uit het najaar. De hoeveelheden kunnen jaarlijks sterk verschillen; de uurgemiddelden lopen van 1.4 tot 34.8 vogels per uur! Spreeuwen trek vindt plaats in kleine groepjes in de vroege ochtenduren. De meeste vogels worden tussen half februari en begin april waargenomen.

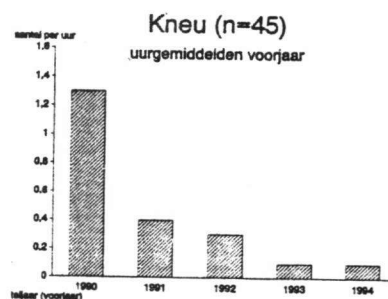
Van de vinkachtigen zijn Vink en Kneu het meest algemeen. Ook Groenling, Sijs en Putter kunnen regelmatig worden gezien. De Vink wordt in wisselende aantallen waargenomen (uurgemiddelden 0.3 tot 9.5). De meesten trekken in februari en maart in kleine groepjes of soli-

tair door. Overigens kunnen Vinken tot in mei op de broedplaatsen terugkeren. Dit zijn dan waarschijnlijk jonge vogels. De oude ervaren Vinken hebben dan reeds jongen.

De Kneu komt in steeds kleinere aantallen door. Ook de totalen van de herfsttellingen wijzen in die richting. Een oorzaak is hier nog niet voor aan te geven. De uurgemiddelden lopen in het voorjaar terug van 1.3 naar het minimum van 0.1. Kneuentrek vindt vooral plaats tussen half maart en eind april.

LITERATUUR

1. Gasteren, H. 1987. Gestuwde voorjaars trek langs de westelijke IJsselmeerkust. De Graspieper 7 (3): 103-111.
2. Geelhoed, S. 1989. Impressie van de voorjaars trek in 1988. Fitis 25 (1): 2-12.
3. Geelhoed S. en H. Groot 1988. Voorjaars trek bij 't Wed in 1986 en 1987. Fitis 24 (1): 26-36.
4. Groot, H. 1990. Schets van de voorjaars trek bij Parnassia in 1989. Fitis 26 (1): 44-48.
5. Jonkers, D.A., R.A. Kole en J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Avifauna van het Gooi, Vechtstreek en Eemvolders. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken. Hilversum/Arnhem.

6. Klaveren, A.J. van 1989. Verslag van de tellingen van vogel trek over de telpost Corversbos in de herfst van 1988. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, verslagnummer 65. Hilversum.
7. Klaveren, A.J. van in prep. Vogel trek over het Corversbos, 1987-1993.
8. Landelijke Werkgroep Vogel trektellen 1985. Handleiding. Tellen van zichtbare land trek. Arnhem.
9. Landelijke Werkgroep Vogel trektellen 1990. Zichtbare vogel trek over Nederland in het voorjaar van 1989 aan de hand van simultaan tellingen. Den Haag.

Putter